

§ 58. Силікатна кислота. Силікатні матеріали

Скло

Робота з рідким склом та художній виріб зі скла

а

б

в

Кольорове скло (*а*), вироби з кришталю (*б*) та лабораторний посуд із термостійкого скла (*в*)

Кераміка

Сама по собі кераміка має невиразний сірий або жовто-коричневий колір (залежно від домішок, що містяться в глині). Щоб створити кольоровий малюнок, на вироби наносять дрібно розтерті оксиди металічних елементів. Під час випалювання вони реагують із глиною, утворюючи яскраво забарвлені речовини. Обпалюванням неочищеної глини, пофарбованої сполуками Феруму в жовтий або бурий кольори, одержують цеглу, черепицю, вогнетривкі матеріали.

Вироби з кераміки: фаянсові вироби Києво-Межигірської фабрики та порцелянова китайська ваза

Цемент і бетон

Заливання арматурного каркасу бетоном

Додаткові завдання до параграфа

Завдання для засвоєння матеріалу

58.1. Під час додавання розчину амоній хлориду до натрій силікату утворюється осад силікатної кислоти. Складіть рівняння цієї реакції.

58.2. Суміш, з якої формують силікатні (білі) цеглини, одержують дією води на суміш кварцового піску і негашеного вапна. Сформовані цегли нагрівають, обробляючи їх водяною парою. Запишіть рівняння реакцій, які відбуваються в процесі виробництва силікатної цегли.

58.3. Кальцій силікат $\text{CaO}\cdot\text{SiO}_2$ є складовою цементу. Запишіть рівняння реакції утворення цієї речовини під час спікання суміші кварцового піску і вапняку.

Завдання з розвитку критичного мислення

621. Чому розчин натрій силікату під час зберігання на повітрі стає каламутним? Напишіть рівняння реакції.

622. Внутрішня поверхня скляних посудин, у яких тривалий час зберігалися концентровані розчини лугів, стає шорсткою. Чим це можна пояснити?

623. Чому не можна випарювати або кип'ятити розчини лугу у кварцовому або скляному посуді?

624. Чому силікат-іони можна виявляти реакцією з кислотами? Чи можна так виявляти аніони інших кислотних залишків?

Біографії видатних науковців

Анатолій Семенович Бережний

(1910 – 1996)

Український хімік-технолог, академік НАН України, досліджував новітні технологічні процеси виробництва вогнетривких матеріалів.

Народився в Полтавській області. 1932 року закінчив Харківський хіміко-технологічний інститут. В 1944-1966 роках працював в Українському інституті вогнетривких матеріалів (від 1955 року — директор цього закладу) та викладав у Харківському політехнічному інституті.

Праці в галузі хімічних і фазових перетворень силікатних оксидних системах, нових технологічних процесів виробництва вогнетривких матеріалів (хромітових магнезитових тощо).